

Innspill skolestruktur

Som lærere tilknyttet henholdsvis 3 og 4 av ungdomsskolene i kommunen ønsker vi å uttale oss i forbindelse med det pågående arbeidet med framtidig skolestruktur. Fordi vi er innom flere av skolene, har vi hatt muligheten til å observere ulikheter ved enhetene. Disse ulikhetene går blant annet på fagtilbud, fagmiljø og tilgjengelighet. Slik vi ser det, er disse ulikhetene i konflikt med målet om likt tilbud for alle elever i kommunen. Vårt anliggende er å belyse noen faglige utfordringer knyttet til å ha ungdomstrinn på såpass mange enheter som vi har i dag.

Fagtilbud

På små enheter med få elever, da snakker vi om færre enn 20 elever på ungdomstrinn, er det vanskelig å tilby et bredt valgtilbud i for eksempel språkvalg og valgfag. For elever på ungdomstrinn som begrenses i sine valg, vil dette kunne medføre ulemper i overgangen til videregående skole. Det man har valgt innen språkvalg på ungdomstrinn, legger premisser for videre valg i videregående utdanning. Hvis en elev ikke har hatt 3 år med fremmedspråk i ungdomsskolen, må man på studiespesialiserende retninger i videregående utdanning ha 3 år med fremmedspråk og mister muligheten til et tredje programfag siste studieår. Har man derimot hatt 3 år med fremmedspråk, er det kun obligatorisk med fremmedspråk i 2 år, og man kan dermed velge et annet programfag for siste studieår eller fortsette på nivå 3 i valgt fremmedspråk. I vår kommune har de ulike enhetene ulikt tilbud innen språkvalg. På Stoksund og Brandsfjord skole tilbys tysk og arbeidslivsfag, i Sør-Roan tilbys fransk og arbeidslivsfag, mens på Åset tilbys både tysk og fransk i tillegg til arbeidslivsfag. Ingen av skolene tilbyr spansk. Et fagtilbud i språk er avhengig av et gitt antall elever for å kunne tilby faget. I tillegg er man naturligvis avhengig av tilgjengelig fagkompetanse. Begge disse faktorene vil være lettere å oppfylle på en større enhet. Det er først på ungdomstrinn at elevene har slike valgmuligheter. Derfor er små enheter i dette henseende et mye mindre "problem" på barnetrinn.

Fagmiljø

Vi ser mange fordeler med et mindre fagmiljø. Som lærer i fådelte skoler har man ofte et løsere forhold til lærebok, siden man har undervisningsgrupper som tilhører ulike trinn. En fådelt skole med forholdsvis få elever og ansatte og dermed færre undervisningsgrupper, vil også ofte ha større fleksibilitet, og dette gir rom for større grad av tilpasset opplæring. Samtidig ligger det visse begrensninger i forhold til elevers mulighet til å lære av hverandre. Med færre elevstemmer blir det et mindre spenn i refleksjoner, erfaringer og meninger.

Å være ambulerende språklærer eller rådgiver medfører visse ulemper for den enkelte arbeidstaker. Man er avhengig av å bruke tid på reise, og det forutsetter et samarbeid med flere enheter samtidig. Dette er krevende. Det er også vanskelig å få det tette kollegiale fellesskapet på flere enheter, der man ofte er alene om jobben. En større enhet ville gitt mulighet for samarbeid innen samme fagfelt.

Tilgjengelighet

Eleven har krav på to typer rådgivning som er nedfelt i opplæringsloven. Dette er karriere og yrkesrådgivning og sosialpedagogisk rådgivning. Denne rettigheten er veldig tydelig på

tilgjengelighet. Elever og foresatte skal være kjent med og ha tilgang på denne type veiledning ved behov. Slik dette er organisert i vår kommune i dag, har én rådgiver ansvaret for karriere- og yrkesrådgivningen på alle fire skoler. Tilgangen på yrkesrådgiver varierer mellom de ulike skolene. På Åset har elevene direkte tilgang til yrkesrådgivning 3 dager i uken, mens på de mindre enhetene er denne tilgangen begrenset til en gang hver fjortende dag. Den sosialpedagogiske rådgivningen er delt mellom fire ulike personer, en på hver enhet. Det eksisterer ikke noe samarbeid mellom disse personene. Dette gjør noe med det helhetlige tilbudet til elevene. Ved å samle den sosialpedagogiske kompetansen kunne man ha jobbet mer systemretta i det psykososiale arbeidet, for eksempel gjennom å opprette en elevtjeneste. En elevtjeneste vil være et team med bred kompetanse på psykososiale forhold. Et slikt system vil være lettere å få til på en større enhet enn mange små.

Arnhild Saltbones og Frida Hårstad